

УДК 347.254

DOI <https://doi.org/10.33216/2218-5461-2021-42-2-54-62>

ЩОДО ПИТАНЬ ЖИТЛА ДЛЯ ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСОБ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ЗМІН

Волкова А.О.

REGARDING THE ISSUES OF TEMPORARY HOUSING FOR INTERNALLY DISPLACED PERSONS: AN OVERVIEW OF THE MAIN CHANGES

Volkova A.O.

Стаття присвячена висвітленню питань правотворчої та правозастосовної практики у сфері забезпечення внутрішньо переміщених осіб тимчасовим житлом крізь призму останніх змін у законодавстві України. Наголошено на тому, що розв'язання житлових проблем внутрішньо переміщених осіб, зокрема, забезпечення останніх тимчасовим житлом, на регіональному та місцевому рівні не втрачає своєї актуальності, оскільки процес внутрішнього переміщення й досі триває. У статті висвітлено ряд проблемних аспектів реалізації права внутрішньо переміщених осіб на тимчасове житло, які й досі не були врегульовані на законодавчому рівні, та запропоновано шляхи їх вирішення. Наголошено на низькому рівні поінформованості внутрішньо переміщених осіб щодо можливостей отримання житла для тимчасового проживання на постконфліктних територіях та нерозуміння останніми процедури постановки на облік громадян, які потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.

Ключові слова: житло, внутрішньо переміщені особи, фонд житла, тимчасове житло, житлова політика.

Постановка проблеми. Кризовий стан житлової сфери, необхідність пошуку системних і довгострокових рішень, в частині забезпечення внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) житлом, а також розробки стратегій подолання проблем, з якими стикаються ВПО під час реалізації житлових прав – виступають одними із ключових викликів внутрішнього переміщення, комплексне вирішення яких залежить від ефективної взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування. Без доступу ВПО до житла та працевлаштування вести мову про їхню повну інтеграцію у приймаючі громади абсолютно неможливо.

Особливо гостро дане питання стоїть на постконфліктних територіях Донецької та Луганської областей, де дефіцит якісного та доступного житла виступає найбільшою соціальною проблемою. Незважаючи на те, що на державному рівні було прийнято чималу кількість нормативно-правових актів спрямованих на побудову правових механізмів забезпечення ВПО житлом (доступним, соціальним, тимчасовим), невизначеність подальших житлових перспектив ВПО і досі залишається однією із найактуальніших проблем для цієї категорії громадян. Ключова різниця між ВПО та не

ВПО пов'язана з власністю на житло та забезпеченням гарантій володіння житлом. Більшість ВПО і досі орендують житло або користуються помешканням, наданим родичами або друзями.

Для тих ВПО, які не мають можливості придбати житло самостійно та потребують соціального захисту, гарантоване Конституцією України право кожного на житло повинно означати забезпечення ВПО щонайменше житлом для тимчасового проживання. За відсутності джерел фінансування формування фондів житла для тимчасового проживання, вільного та придатного житла, яке б могло бути включене до цих фондів, та найголовніше правових механізмів реалізації ВПО права на тимчасове житло, положення Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 р. [1] щодо забезпечення надання органами місцевого самоврядування у тимчасове безоплатне користування ВПО з комунальної власності житлових приміщень, придатних для проживання (за умови оплати особою відповідно до законодавства вартості комунальних послуг), до 2017 року фактично мали декларативний характер. Запровадження на державному рівні бюджетної програми «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України» - код 1611020 (далі – бюджетна програма 1611020) та наявність щорічного фінансування з державного бюджету, хоч і критично малого у період з 2017 по 2020 рр., все ж таки створило передумови для формування/поповнення фондів житла для тимчасового проживання. Не кажучи вже про закріплення на законодавчому рівні правових гарантій отримання житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання ВПО виключно для потреб ВПО. Разом з тим, розв'язання житлових проблем ВПО, зокрема, забезпечення

останніх тимчасовим житлом, на регіональному та місцевому рівні не втрачає своєї актуальності, оскільки процес внутрішнього переміщення й досі триває.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемним аспектам, пов'язаним із механізмами реалізації громадянами права на житло, присвячували свої дослідження такі автори: О.А. Більовський, А.Г. Бобкова, В.В. Козик, М.П. Кобець О.К. Ковалевська, В.С. Рейкіна, В.О. Рмельчук, В.А. Устименко та інші. Разом з тим, віддаючи належне науковим доробкам вітчизняних вчених, варто зазначити, що питання реалізації саме права ВПО на тимчасове житло, не знайшли свого комплексного висвітлення у науковій літературі та здебільшого знаходиться у полі зору громадських і міжнародних організацій, а також експертів з питань внутрішнього переміщення. На державному рівні першою спробою комплексно представити сучасний стан взагалі житлового забезпечення ВПО з цифрами та фактами була спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Реалізація права внутрішньо переміщених осіб на житло» [2], онлайн-презентація якої відбулася 24 листопада 2020 р. Вищезазначеною доповіддю було охоплено питання забезпечення ВПО доступним та тимчасовим житлом, приділено увагу проблематиці функціонування місць компактного проживання ВПО, реалізації права ВПО на компенсацію та реституцію за зруйноване та пошкоджене житло. Активну участь у підготовці цієї доповіді, в рамках Проєкту Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень», брали і співробітники Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

У зв'язку з вищевикладеним, **метою даного дослідження** є вивчення правотворчої

та правозастосовної практики у сфері забезпечення ВПО тимчасовим житлом крізь призму останніх змін у законодавстві України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Доводиться констатувати що, для того щоб зрозуміти реальну проблематику забезпечення ВПО тимчасовим житлом та перспективи їх подальшого вирішення, потрібно оперувати цифрами та фактами. Але в умовах відсутності системного та всебічного збору даних, зокрема: щодо вільного житла та загальної кількості житлових приміщень; щодо кількості ВПО, які були забезпечені тимчасовим житлом з фондів житла для тимчасового проживання ВПО, щодо кількості ВПО, які потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання тощо, отримати ці показники практично неможливо.

Щодо питань фінансування бюджетної програми 1611020 у 2021 році, то потрібно зазначити, що її обсяг у порівнянні з 2020 роком було збільшено в 6 разів (з 20 000,00 тис. грн до 125 000,00 тис. грн [3]). Таке фінансування було найбільшим з початку впровадження вищезазначеної програми. Так, за інформацією, що розміщена на офіційному веб-порталі Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (далі – Мінреінтеграції), у період із серпня по листопад 2021 року, ключі від тимчасового житла, виділеного територіальними громадами, зокрема, за рахунок субвенції з державного бюджету за бюджетною програмою 1611020, отримали 26 родин ВПО. Зокрема, помешкання для ВПО виділили 17 територіальних громад. Варто зазначити, що на відміну від 2020 року у 2021 році більшість територіальних громад, які отримали субвенцію, фонди житла для тимчасового проживання виключно для ВПО вже сформували.

Крім того, 15 листопада 2021 р. за фінансової підтримки Європейського інвестиційного банку у Краматорську Донецької

області було відкрито гуртожиток для ВПО, розрахований на 17 квартир (15 однокімнатних та 2 двокімнатні). Ключі від квартир було вручено 55 ВПО. Загалом, станом на грудень 2021 року на формування фондів тимчасового житла для ВПО з державного бюджету було виділено понад 113 млн грн. Участь в отриманні субвенції взяли 94 громади з 23 областей України [4].

Щодо змін у законодавстві, яке регулює питання забезпечення тимчасовим житлом ВПО, то потрібно відзначити зміни внесені Урядом України 23 грудня 2020 р. до Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання ВПО (далі – Порядок), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 582 [5]. Зокрема:

1. Було скасовано вимоги щодо строку перебування ВПО на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО, що безумовно є однією із вагомих змін до вищезазначеного Порядку. Наразі ВПО можуть ініціювати процес взяття на облік громадян, які потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання (далі – облік) та одержання житлового приміщення для тимчасового проживання, не чекаючи рік перебування на обліку Єдиній інформаційній базі даних про ВПО у відповідному органі соціального захисту населення. Разом з тим абсолютно без змін залишилися вимоги щодо звернення із заявою для взяття на облік та території надання житлового приміщення. Відповідно до п. 6 Порядку ВПО для взяття на облік подається заява (за формою згідно з додатком 1 з підписами всіх повнолітніх членів сім'ї) до відповідного центру надання адміністративних послуг або відповідного органу місцевого самоврядування, а в разі їх відсутності відповідної військово-цивільної адміністрації у межах території обслугову-

ування органу соціального захисту населення, в якому вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО. Крім цього, згідно з п. 2 Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, затвердженого Постановою № 582 *житлові приміщення з фондів повинні відповідати санітарним і технічним вимогам та розташовуватися в межах однієї адміністративно-територіальної одиниці (району, міста, району в місті, селища, села) за місцем фактичного проживання/перебування ВПО.*

Отже, виходячи зі вказаних положень Порядку, територія надання тимчасового житла ВПО усе ще залишається обмеженою й безпосередньо залежить від території обслуговування органів, у яких вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО. У зв'язку з вищевикладеним та з метою надання ВПО можливості отримувати житлові приміщення в будь-якому населеному пункті України, де є відповідні приміщення, необхідним є внесення відповідних змін до законодавства.

2. Було збільшено строк прийняття рішення про взяття ВПО на облік. Якщо раніше такий строк становив десять днів, то зараз відповідне рішення приймається уповноваженим органом *протягом тридцяти календарних днів із дня подання висновку житлової комісії з обліку ВПО та надання житлових приміщень для тимчасового проживання ВПО (далі – комісія) щодо відповідної особи.*

3. Порядок було доповнено положеннями, які передбачають підстави зняття ВПО з обліку. Наразі згідно з п. 20 Порядку, підставами для зняття ВПО з обліку є:

- заява ВПО про зняття з обліку;
- зміна особою місця проживання;
- скасування дії довідки про взяття на облік ВПО за наявності підстав, передбачених ч. 1 ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»;

- неотримання протягом 30 календарних днів без поважних причин ордеру на вселення в житлове приміщення або повідомлення протягом цього ж строку про поважні причини, які не дають їм можливості отримати ордер на вселення в житлове приміщення;

- подання завідомо недостовірних відомостей, що стали підставою для взяття ВПО на облік.

Особливу увагу в цьому випадку слід звернути на питання невчасного отримання ордеру та повідомлення про поважні причини, що не дають ВПО отримати ордер.

Згідно з Порядком, рішення про зняття з обліку повинне містити підстави для цього та може бути оскаржено в судовому порядку. Водночас, невирішеним залишається питання повідомлення ВПО про зняття її з обліку. На відміну від положень п. 19 Порядку, що чітко визначають строк та спосіб повідомлення особи про прийняте щодо неї рішення про взяття на облік/відмову у взятті на облік, Порядок не встановлює спосіб та строки для повідомлення особи про її зняття з обліку. У зв'язку з цим вкрай важливим є врегулювання даного питання на законодавчому рівні.

4. Було розширено коло осіб, яким може бути вручено ордер на житлове приміщення. Якщо раніше Порядок передбачав його отримання лише ВПО, на ім'я якої він виданий, то зараз ордер також може бути вручено уповноваженому представнику ВПО на основі письмової довіреності, завіреної в установленому законом порядку.

5. Внесено норму, згідно з якою рішенням уповноваженого органу може бути затверджений перелік додаткових загальних критеріїв, загальна кількість балів за якими може становити не більше 20 балів на сім'ю. Варто зазначити, що встановлення окремими уповноваженими органами різних додаткових загальних критеріїв потенційно може призвести до відсутності рівності в підходах до ВПО

у державі та надання переваг одним категоріям осіб перед іншими, про що неодноразово наголошувалося представниками громадських організацій, які опікуються проблемами ВПО.

6. Продовжено строк користування житловим приміщенням та строк звернення з заявою про продовження строку надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання ВПО. Так, згідно з п. 32 Порядку, житлові приміщення надаються ВПО у тимчасове користування на строк до одного року з можливістю продовження на наступний строк у разі відсутності змін у їх статусі та якщо вони не набули іншого місця проживання. Для цього ВПО має звернутися до уповноваженого органу із відповідною заявою, назву якої було змінено на «заява про продовження строку надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб»), до якої додають документи згідно з пунктом 8 Порядку. Варто зазначити, що строк звернення з відповідною заявою також було змінено. Тепер ВПО має подавати таку заяву уповноваженому органу не пізніше ніж за 60 календарних днів до закінчення строку договору користування житловим приміщенням (раніше вона подавалася не пізніше ніж за 30 календарних днів до закінчення строку договору).

Комісія зобов'язана розглянути таку заяву не пізніше ніж за 50 календарних днів до закінчення строку дії договору та письмово повідомити заявнику про зроблений нею висновок. Уповноваженим органом рішення про продовження строку надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання ВПО приймається на підставі висновку комісії не пізніше закінчення строку дії відповідного договору (обмеження «протягом двох робочих днів... з дня отримання висновку комісії») було виключено).

7. Розширено перелік підстав для дострокового припинення надання житлового приміщення. Зокрема, перелік підстав для прийняття комісією рішення про дострокове припинення надання житлового приміщення для тимчасового проживання ВПО (п. 45 Порядку), розширено й доповнено такою підставою як не проживання ВПО в житловому приміщенні безперервно більше половини строку, на який укладено договір користування. Цей факт підтверджується інформацією, отриманою від МВС, Адміністрації Держприкордонслужби, Національної поліції, інших органів виконавчої влади, про повернення особи на тимчасово окуповані території в Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі, до населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, чи її виїзд за кордон.

Як бачимо внесені зміни та доповнення максимально врахували проблемні аспекти реалізації права ВПО на тимчасове житло, з якими вони стикалися протягом 2019-2020 рр. Разом з тим, залишилися питання, які потребують подальшого правового врегулювання, про що було вищесказано.

Збільшення обсягу фінансування бюджетної програми 1611020, спрощення процедури отримання тимчасового житла ВПО говорить про те, Уряд України визнає свою відповідальність стосовно ВПО і поступово виконує свої окремі зобов'язання у різні способи. Разом з тим маємо доволі парадоксальну картину. Зокрема, за даними Мінрегіону, станом на 1 січня 2021 року, в Україні були наявні 1997 житлових приміщень, що входили до фонду для тимчасового проживання, у яких проживало 1840 ВПО, а 186 житлових приміщень у цьому фонді були вільні на початок 2021 року. За цими ж даними, найбільша кількість житлових приміщень для тимчасового проживання була в Донецькій області –

597 житлових приміщень (11 приміщень неза-селених), у яких проживає 517 ВПО. У Луганській області лише 51 житлове приміщення було включено до фонду для тимчасового проживання, що забезпечило проживання 35 осіб, які зареєстровані як ВПО.

Житловий фонд для тимчасового проживання взагалі не було створено в Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Рівненській, Сумській, Тернопільській областях та м. Києві (за оперативними даними Мінрегіону). Однак на Тернопільщині було виявлено щонайменше десять квартир з фонду житла для тимчасового проживання (одна з них вільна). Аналогічна ситуація з розбіжностями в цифрах виникла й щодо Львівської області: за даними Мінрегіону, у фонді житла для тимчасового проживання було шість житлових одиниць, однак за даними органів місцевого самоврядування, він налічував щонайменше 55 житлових одиниць. Дані, зібрані самостійно від органів місцевого самоврядування, значно відрізняються від узагальнених, адже, наприклад, у Донецькій області незаселених житлових приміщень даного фонду нараховується як мінімум 62 (на противагу 11), з них зокрема в містах Бахмут – два житлових приміщення; Краматорськ – 37 житлових приміщень; Маріуполь – 23 житлових приміщень. Вільні приміщення були також у м. Одесі (чотири житлових приміщення), містах Ізюмі та Лозовій у Харківській області (19 та 16 вільних житлових приміщень відповідно) [6, с. 12-13].

Як можна побачити, на постконфліктних територіях Донецької та Луганської областей є вільні житлові приміщення, що включені до фондів житла для тимчасового проживання. Разом з тим вони заселені не у повному об'ємі, що може свідчити про низьким рівень поінформованості ВПО щодо можливостей отримання такого житла та нерозуміння останніми процедури постановки на облік громадян, які потребують надання житлового

приміщення з фондів житла для тимчасового проживання. З урахуванням вищевикладеного, вважаємо за доцільне рекомендувати органам місцевого самоврядування сприяти передачі достовірних та актуальних даних про кількість житлових приміщень у фонді житла для тимчасового проживання для ВПО, що дасть можливість Міністерству розвитку громад та територій України розробити комплексну житлову політику.

Незважаючи на те, що правовий механізм формування фондів житла для тимчасового проживання ВПО та порядок надання житла для тимчасового проживання ВПО з цього фонду було визначено на законодавчому рівні ще у червні 2019, на сьогоднішній день і досі не було розмежовано житлові фонди створені відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 422 «Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання» [7] та постанови Кабінету Міністрів України від 26 червня 2019 р. № 582 «Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб» [8]. У зв'язку з чим Міністерству розвитку громад та територій України вкрай необхідно провести моніторинг всіх фондів житла для тимчасового проживання для отримання комплексного бачення потреб ВПО. Адже сьогодні як на державному, так і на місцевому рівні відсутня інформація щодо потреб ВПО у тимчасовому житлі. На переконання автора забезпечення ВПО тимчасовим житлом не можна сьогодні розглядати як повноцінне довготривале вирішення житлових

проблем ВПО. Вважаємо це проміжним етапом у межах стратегії забезпечення ВПО житлом.

Висновки. За результатами проведеного дослідження вважаємо за доцільне зазначити, за сім років внутрішнього переміщення житлова політика держави, в частині забезпечення ВПО житлом, повинна ґрунтуватися на довгострокових, системних та послідовних рішеннях, через запровадження як на державному, так і на місцевому рівні цільових житлових програм для ВПО. Для тих ВПО, які не мають можливості придбати житло у власність, на державному рівні повинні функціонувати ефективні та прозорі механізми забезпечення тимчасовим житлом.

Проведений аналіз правотворчої та правозастосовної практики у сфері забезпечення ВПО тимчасовим житлом крізь призму останніх змін у законодавстві України, дає підстави стверджувати про те, що внесені зміни та доповнення максимально врахували проблемні аспекти реалізації права ВПО на тимчасове житло, з якими вони стикалися протягом 2019-2020 рр. Разом з тим, залишились питання, які потребують подальшого правового врегулювання. Зокрема, територія надання тимчасового житла ВПО і досі залишається обмеженою та безпосередньо залежить від території обслуговування органів соціального захисту населення, в якому вони перебувають на обліку в Єдиній інформаційній базі даних про ВПО. Вкрай важливим є надання можливості ВПО отримувати житлові приміщення в будь-якому населеному пункті України, де взагалі є вільні відповідні приміщення. Крім цього, особливо гостро сьогодні стоїть питання низького рівня поінформованості ВПО щодо можливостей отримання житла для тимчасового проживання (особливо на постконфліктних територіях Донецької та Луганської областей) та нерозуміння останніми процедури постановки на облік громадян, які

потребують надання житлового приміщення з фондів житла для тимчасового проживання.

За результатами проведеного дослідження вважаємо за доцільне рекомендувати:

1. Міністерству розвитку громад та територій України здійснити моніторинг всіх фондів житла для тимчасового проживання для отримання комплексного бачення потреб ВПО у тимчасовому житлі.

2. Місцевим державним адміністраціям спільно з органам місцевого самоврядування, а у разі їх відсутності - відповідним військово-цивільним адміністраціям сприяти передачі достовірних та актуальних даних про кількість житлових приміщень у фонді житла для тимчасового проживання ВПО, що дасть можливість Міністерству розвитку громад та територій України розробити комплексну житлову політику.

Література:

1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: закон України від 20.10.2014 № **1706-VII**. *Офіційний вісник України*. 2014. № 94. Ст. 2709.

2. Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини «Реалізація права внутрішньо переміщених осіб на житло». *Офіційний веб-портал Уповноваженого Верховної ради з прав людини*. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/do-uvagi-gromadyan!-v%D1%96dpov%D1%96dno-do-zatverdzhenuyadom-zaxod%D1%96v/> (дата звернення: 01.11.2021).

3. Про Державний бюджет України на 2021 рік: Закон України від 15.12.2020 р. № **1082-IX**. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 16. Ст. 144.

4. 3 серпня по листопад 2021 року понад 130 ВПО отримали нове тимчасове житло. *Офіційний веб-портал Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України*. URL: <https://minre.gov.ua/news/z-serpnya-polystopad-2021-roku-ponad-130-vpo-otrimaly-nove-tymchasove-zhytlo> (дата звернення: 06.12.2021).

5. Про внесення змін до Порядку надання в тимчасове користування житлових приміщень з

фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб: постановою Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 р. № 1311. *Офіційний вісник України*. 2021. № 3. Ст. 156.

6. Профілювання ситуації ВПО в Луганській області, Україна. Проінформований підхід до довгострокових рішень. URL: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/nrc_report_profiling_of_idp_situation_in_luhansk_region_ukraine_ukr.pdf (дата звернення: 01.12.2021).

7. Про затвердження Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2004 р. № 422. *Офіційний вісник України*. 2004. № 14. Ст. 282.

8. Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб та Порядок безоплатного надання у тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 р. № 582. *Офіційний вісник України*. 2019. № 55. Ст. 1915.

References:

1. Pro zabezpechennya prav i svobod vnutrishn`o peremishhen`x osib: zakon Ukrayiny` vid 20.10.2014 № 1706-VII. *Oficijny`j visny`k Ukrayiny`*. 2014. № 94. St. 2709.

2. Special`na dopovid` Upovnovazhenogo Verhovnoyi Rady` Ukrayiny` z prav lyudy`ny` «Realizaciya prava vnutrishn`o peremishheny`x osib na zhy`tlo». *Oficijny`j veb-portal Upovnovazhenogo Verhovnoyi rady` z prav lyudy`ny`*. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news/pr/do-uvagi-gromadyan!-v%D1%96dpov%D1%96dno-do-zatverdzenix-uryadom-zaxod%D1%96v/> (data zvernennya: 01.11.2021) [in Ukrainian].

3. Pro Derzhavny`j byudzhet Ukrayiny` na 2021 rik: Zakon Ukrayiny` vid 15.12.2020 № 1082-IX. *Vidomosti Verhovnoyi Rady` Ukrayiny`*. 2021. № 16. St. 144.

4. Z serpnya po ly`stopad 2021 roku ponad 130 VPO otry`maly` nove ty`mchasove zhy`tlo. *Oficijny`j veb-portal Ministerstva z py`tan` reintegraciyi ty`mchasovo okupovany`x tery`torij Ukrayiny`*. URL: <https://minre.gov.ua/news/z-serpnya-po-lystopad-2021-roku-ponad-130-vpo-otrymaly-nove-tymchasove-zhytlo> (data zvernennya: 06.12.2021) [in Ukrainian].

5. Pro vnesennya zmin do Poryadku nadannya v ty`mchasove kory`stuvannya zhy`tlovy`x pry`mishhen` z fondiv zhy`tla dlya ty`mchasovogo prozhy`vannya vnutrishn`o peremishheny`x osib: postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 23.12.2020 № 1311. *Oficijny`j visny`k Ukrayiny`*. 2021. №3. St. 156.

6. Profilyuvannya sy`tuaciyi VPO v Lugans`kij oblasti, Ukrayina. Proinformovany`j pidxid do dovgestrokovy`x rishen`. URL: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/nrc_report_profiling_of_idp_situation_in_luhansk_region_ukraine_ukr.pdf (data zvernennya: 01.12.2021) [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennya Poryadku formuvannya fondiv zhy`tla dlya ty`mchasovogo prozhy`vannya ta Poryadku nadannya i kory`stuvannya zhy`tlovy`my` pry`mishhenyamy` z fondiv zhy`tla dlya ty`mchasovogo prozhy`vannya: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 31.03.2004 № 422. *Oficijny`j visny`k Ukrayiny`*. 2004. № 14. St. 282 (data zvernennya: 01.12.2021) [in Ukrainian].

8. Poryadok formuvannya fondiv zhy`tla dlya ty`mchasovogo prozhy`vannya vnutrishn`o peremishheny`x osib ta Poryadok bezoplatnogo nadannya u ty`mchasove kory`stuvannya zhy`tlovy`x pry`mishhen` z fondiv zhy`tla dlya ty`mchasovogo prozhy`vannya vnutrishn`o peremishheny`x osib: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 26.06.2019 № 582. *Oficijny`j visny`k Ukrayiny`*. 2019. № 55. St. 1915 (data zvernennya: 01.12.2021) [in Ukrainian].

Volkova A.O. Regarding the issues of temporary housing for internally displaced persons: an overview of the main changes. – Article.

The article is devoted to the issues of law-making and law-enforcement practice in the field of providing internally displaced persons with temporary housing through the prism of the latest changes in the legislation of Ukraine. It was emphasized that solving the housing problems of internally displaced persons, in particular, providing them with temporary housing, at the regional and local levels is still relevant, as the process of internal displacement is still ongoing. The article highlights a number of problematic aspects of the realization of the right of internally displaced persons to temporary housing, which have not yet been regulated at the legislative level, and suggests ways to solve them. In particular, the article focused on the fact that the issue of notifying an internally displaced person about his / her deregistration of persons in need of housing from the housing stock

for temporary residence remains unresolved. Currently, the legislation does not provide a method and deadlines for notifying an internally displaced person of his / her deregistration. Resolving this issue requires appropriate changes. The low level of awareness of internally displaced persons about the possibilities of obtaining housing for temporary residence in post-conflict areas and the lack of understanding of the recent procedures for registration of citizens in need of housing from the funds of housing for temporary residence. Currently, the legislation does not provide a method and deadlines for notifying an internally displaced person of his / her deregistration. Resolving this issue requires appropriate changes. The low level of awareness of internally displaced persons about the possibilities of obtaining housing for temporary residence in post-conflict areas and the lack of understanding of the recent procedures for registration of citizens in need of housing from the funds of housing for temporary residence. It is concluded that providing internally displaced persons with temporary housing cannot be considered today as a full-fledged long-term solution to the housing problems of internally displaced persons, but only as an intermediate stage within the strategy of providing internally displaced persons with housing.

Keywords: housing, internally displaced persons, housing policy, housing stock, temporary housing.

Волкова А.О. Относительно вопросов жилья для временного проживания внутренне перемещенных лиц: обзор основных изменений. – Статья.

Статья посвящена освещению вопросов правотворческой и правоприменительной практики в сфере обеспечения внутренне перемещённых лиц временным жильем сквозь призму последних изменений в законодательстве Украины. Отмечено, что решение жилищных проблем внутренне перемещенных лиц, в частности, обеспечение последних временным жильем, на региональном и местном уровне не теряет своей актуальности, поскольку процесс внутреннего перемещения до сих пор продолжается. В статье представлен ряд проблемных аспектов реализации права внутренне перемещенных лиц на временное жилье, которые до сих пор не были урегулированы на законодательном уровне, и предложены пути их решения. Отмечено низкий уровень осведомленности внутренне перемещённых лиц о возможностях получения жилья для временного проживания на постконфликтных территориях и непонимания последними процедуры постановки на учет граждан, нуждающихся в предоставлении жилого помещения из фондов жилья для временного проживания.

Ключевые слова: жилье, внутренне перемещенные лица, жилищная политика, фонд жилья, временное жилье.

Авторська довідка:

Волкова Анастасія Олександрівна – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу економіко-правових проблем містознавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»/

Стаття надійшла до редакції: 16 листопада 2021 р.